

Na podlagi teh dogovorov mej strankama se Vam priporočijo možje obeh strank, tudi katerih smo smemo pričakovati, da bodo z vsemi silami v mestnem zastopu delovali na to, da se na sedanjih razvalinah našega nesrečnega mesta zgradi nova Ljubljana, dobrojno središče našega naroda, ki bo v vsakem oziru Slovencem dika in ponos.*

Škoda. — Tehnička komisija je cenila škodo na zasebnih poslopijih na 2,704.100 gld., na mestnih poslopijih na 34.000 gld., na deželnih poslopijih na 226.000 gld., na cerkvah, samostanah in župniščih pa na 174.000 gld. Škoda na eraričnih poslopijih se ni cenila. Po izreku tehničke komisije je demolirati 145 poslopij, torej 10.3%. Pri poslopijih, katere je demolirati, se je cenila kot škoda stavbena vrednost, katero so imela poslopja pred potresom, ni se pa upoštevala vrednost stavšča, niti se je jemalo ozir na dohodke, katere je poslopje dajalo. Na dejelih se je cenila škoda na šolah na 44.000 gld., na cerkvah in župniščih na 470.000 gld., na zasebnih poslopijih pa na 3/4 milijone gld.

Davčne olajšave za Ljubljano. —

Slov. N. piše: V načrtu zakona, kakor ga je "Slov. Narod" v št. 119. objavil, je tudi odstavek, da finančni minister dovoli stavbam, pri katerih so bile potrebne bistvene poprave, oproščenje davka od treh kvartalov tega leta do 5 let. Ta odstavek je knj ne-milo dirlil nekatere hišnike, ki imajo veliko popravila in velike troške, pa jih zna davčna oblast smatrati za "nebistvene" in ne bodo posestniki vselej tega deležni davčne olajšave. Zakaj se tukaj dela razloček moj bistvenimi in nebistvenimi popravki? Ali mar nebistvenih popravil ne bode treba isto tako plačati, kakor bistvena? In kdo bode tu odločeval, katere so prve ali druge vrste poskodbe? Mar davčna oblastva sama? Potem bodo pač vsi popravki "nebistveni" in ubogi hišni posestnik ne bode dobil nikakih ali pa prav neznačne davčne olajšave. Na ta način pa ne bode nikoli pomagano že itak zadolženih hišnikom, in posledice bode, da bodo hišni posestniki primorani, stanovanja podrazili, ker od kod pa hočejo vzeti denar za različne poprave? Naj inrodajni faktorji na to delajo, da bode deležni davčne olajšave vsekakdo, naj ima bistvena ali nebistvene popravke. Le na ta način, ako bode res z datum pomačano vsem prizadetim hišnim posestnikom, kateri imajo itak največjo škodo, pa dosedaj se se nenesa zanje ni storilo (kako draga morajo plačati zidarje, tesarje itd.), bodo mogoče, da nastanejo zdrave razmere in se ne bodo dražila stanovanja.

Slovenska vzajemnost težko, da bi se bila kdaj tako sijajno pokazala, ko v dneh nesreči, ki je zadebla celo Ljubljano in s tem ves slovenski narod. Res, da je grozna ta katastrofa vzbudila sočutje po vsem izobrazjenem svetu in da je to sočutje dobitno dejanskega izraza ne samo v mejah naše države, temveč tudi v naši narod, kateri je hitra in neprincipala izdalna pomoč, ki nam je prislala od naših slovenskih bratov, tako gospodarska, da je slovenski narod gotovo nikdar ne pozab.

Češki narod, ki je rodil prve in najnavdihnejše apostole slovenske vzajemnosti in ki je že tako mnogokrat dokazal, da dobro umeva idealni in praktični pomen njihovega nauka, koraka tudi tu vsem ostalim slovenskim rodovom na čelu. Sam se mora boriti za svojo gmočno eksistencijo v tem, ko se najboljši soki narodnogospodarskega ustroja iz dežele češke krone stekajo na Dunaj; sam skrbeti si za svoj duševni razvoj in s tem seveda pred vsem za posvetne in umetniške zavode, v tem, ko drugovrstni živelj v dednem njegovega kraljestvu podpira in favorizuje vlada v tem oziru na vse močne načine. Milijone položili so že v neštete-vih zbirkah češki rodoljubi na narodni žrtvenik.

In vendar so poleg tega češki naši bratje imeli toliko umevanja za našo nesrečo in tako radodarne roke, da je od njih doslej samo mestni magistrat ljubljanski prejel preko 30.000 gld. prispevkov za olajšanje bede ljubljanskega prebivalstva. Ako računimo se s prispevki, ki so došli pomočnemu odboru, dejelni vladi in knezoškojskemu ordinarijatu, ni dveje, da je češki narod takoj v prvih dneh, ko se je začelo o nesreči, ki nas je zadebla, zložil nam v pomoč preko 50.000 gld.

To si stejemo v dolžnosti tu javno komstatovati, da izprevidijo naši rojaki, kakašna moč tici v ideji slovanske vzajemnosti in solidarnosti in kako velike hvaljenosti smo dolžni našim bratom in zvestim zaveznikom ob srebrnopeni Vltavi.

Iz ljubljanske okolice, 27. maja. — Časi se spreminja in mi se spreminja z njimi*.

Evo nas, gospod urednik, vem, da ste debelo gledali, ko ste videli v sobotnih listih ljubljanskih dnevnikov nasvetovane kandidate za občinski odbor ljubljanskih zdrženih obeh slovenskih političnih strank. Bog blagoslovio to združenje tudi nadalje pri skupnem delovanju za narod. Marsikdo je mojal z glavo, rdeč, kako je trpela naša narodna stvar

zaradi nesrečnega prepira. Malo smo imeli upanja, da bi se naši dve politični stranki kdaj združili. Toda daniti se je jelo, prvi korak je storjen.

Namen združenju je — kakor je razvidno iz programa — pomagati podprt in razrušeni Ljubljani. A jaz menim, da ne le Ljubljani bude to združenje koristilo, mnogo več bude koristilo — seveda, ako zopot ne zabrede v stare grehe — celemu narodu, kateri se je v času prepira rušil bolj in bolj, in batil se je bilo, da se vse porusi, kar je bilo pridobljenega s trudem in znojenjem v mnogih letih. Zaradi tega vem, da ste tudi Vi v veselju pozdravili ta pomenljivi korak naših mož, ker upati je, da se sedaj vendar poležejo vsa nasprotstva, katera so rodila naš bratski boj. Prijatelj miru.

Dostavek uređnistva. — Dal Bog, da bi Vi ne bili presvetlogledni! Iz onih proglašov je sicer tudi razvidno, da ste se stranki dogovorili le za zdaj za skupno delovanje, zanaprej pa si pridružujeli popolno prosto roko. To skoro pomeni, da bomo za nekaj let tam, kjer nas je našel potres. Dal Bog, da bi se to ne zgodilo!

D O P I S I .

Iz Podgorje, v maju 1895. — Prosim Vas, blagovolite objavili teh par vrstic v Svoji cenjeni "Soci", katero gojovo vsak Slovenc z zanimanjem čita:

Znano Vam je gotovo, kakšne so sedanje razmere v Podgori, katerih bi si nikdar ne misili. Prašam pa, kaj je temu uzrok? Odgovori se mi, da narodna mladost nekaterih podgorskih mladeničev nas je privredila do takšne meje. Le sam površen pogled v našo Podgoro bi vsakogar prepričal, kako tukaj narod peša. Tužno nam je pri sreči, ko slišimo, kako se iz slovenskih grl razlegajo italijanske, sploh tuje pesni, med tem, ko imajo dovolj krasnih slovenskih na razpolago.

Saj slovenski glasi mili
Oj, presladko nam doné;
O veseli in ob sili
Nani ogrevajo srce.

Groza me sprehaja, ko v nočni tihoti slišim takšne pesmi, kajti v neodpušljiv na-roden greh bi moral si štetiti oni, ki prepe-vajo takšne grde italijanske pesmi. Slovenskim rodoljubom, gledajočim to neharavno prikazan, gotovo krvavi srce. Da pa se nas ne loti obupnost v tem žalostnem položaju, moramo si pomagati o pravem času.

Na noge torej Podgorci in Podgorke z "zdrženo motjo". Ozrimo se na druge slovenske vasi, kako pridno napredujejo v vsakem oziru, kar se tiče našega milega slovenškega jezika. Drugod imajo pevska v bralna društva, ki vrlo delujejo, a lega pri nas nini. Ako hočemo torej, da se bo tudi pri nas v Podgori v tem oziru napredoval, potrebitno je v prvi vrsti, da se ogreje mladina; da vsakdo, ki goji v svojih prsih ljubezen do naroda, se za to potrdi. Naj bi se vaški mladenici obrnili do tukajnega gospoda učitelja ter ga prosili, da bi jih nekoliko izuril v petju, za kar sem gotova, da jim tega ne odreče, marveč jih privede do lepega petja, za kar bi se lahko ponosno držala Podgora. Da pa se mladina ogreje, potreba nam je za to postenih veselic, kar sem gotova, da temu ne bo nikdo nasprotoval. Upam, da v to svrhu nam bodo tudi nekateri odlični podgorske osebe pomagale. Ako se poslužimo tega, nam bude veliko pomagano, da se rešimo teh sedanjih neprijetnosti ter našim nasprotnikom pokazemo, kako se vedno bolj siri slovenska navdušenost na Goriskem. Upam, da v kratkem nas bo jela preganjati dušna noč ter nam zopet zasije beli dan. Ljubezen do domovine naj nam bude večja, kakor nasprotstvo proti našim zopernikom. Zatorej naj deluje vsakdo marljivo na narodnem polju, pota so lahko različna, ali volja naj nam bo vsem jednaka.

Zahvalim se vam zanaprej, z odličnim spoštovanjem narodna Podgorke.

Dostavek uređnistva. — Drage volje smo prejeli ta dopis iz peresa priproste Slovenke, kateri se kreji v mladih prsih zaveden narodno srce ob pogledu na zupnosten Slovenia lepe podgorske vasi. Uboga naša Podgora nima ne ene delavnice moći, da bi družila okoli sebe mladi svet, kateri bi ogrevala za vse, kar je lepo, plemenito, kritino in potrebitno za časni in večni blagor. — Tu ima marsikdo pač lep dokaz: kako lahko je podirati, a kako težko je zidati! — Gornji dopis smo objavili skoro brez premembe. Veseli nas, da slovenska Podgorka zna svoje lepe misli povedati v dosti čedni oblike. To je prvi dopis! Ako se bo veekrat bavila z dopisovanjem, si gotovo popolni svoje jezikovno znanje, da bo mogla prav lepo izraževati svoje misli. Jako bi nam bilo ustrezeno, ako bi se oglasila kdaj osebno v našem uređnistvu.

Iz Brd, 20. maja. — Nasri vrlj gg. učitelji in učiteljice so priredili 12. t. m. veselico v Kozani po sporedu, objavljenem v "Soci" z dnem 10. t. m. — Veselica se je vrnila v vsakem pogledu dobro, petje, vsaj ne-

katere točke tega, spomel se je tudi zadovoljno. — Petje je podučeval g. učitelj Širok, ki je pokazal, da more tudi kot povevodja dobro rešiti postavljeni nalogi. Ustopečno se je nabralo okoli 35 gl.; pri plesu prav toliko. Kakor se je, krmar ne zahteva odškodnine za dvorano in postavljenje gledališkega odra, in ker edini trosek za orkester, ki je, kakor pravijo, svojo nalogo tako dobro izvršil, da nam ne bo treba iskati laških orkestrov, in za tisk vabil ne presega 25 gl., nadecati se je, da dospošljeno nevi vrlj učitelji ponesrečenim bratom v Ljubljano najmanje 45 gl. — Hvala jun. za trud.

Goriške novice.

Odlikovanje. — Grški kralj je podelil našemu rojaku c. in kr. tajniku avstrijskega konzulata v Piriju, gospodu Mihuelu Kralju, rodom iz Solkana, viteški krizec grškega reda Sv. Izbelčarja Čestitamo!

Pomoč Ljubljani. — Pet zbirke nismo še sklenili, ker se nam zdi svota se premajhna. — Dalje smo prejeli:

Gosp. Jakončič Anton zbral pri obč. zboru sadj, in vin. društva v Bi-ljani 28. t. m. 6.—
Gosp. Josip Ilrovatin v Gorici 5.—
Dosej izkazano 149.29
Skupaj s prejšnjimi zbirkami 1512.39

Naravnost so poslali dalje:

Župnija Podbrdo 35 gld., France Straus v Podbrdu 3 gld., Neža Straus od tam 2 gld.

Radodarni doneski. — Ker so vse naše misli obrnjene na Ljubljano, trpi precej tudi denarnica "Sloginih" zavodov, da se je skoro že posusila. — V zadnjih dneh so došli le ti-te darovi: Garda tolminskih krokarjev v družbi gospic - pevkinj 7 gld. 50 kr. — Gosp. Anton Jakončič v Gorici zbral pri ustanovnem zboru "Vinarskega in sadarskega društva za Brda" v Biljani 28. t. m. 6 gld. 65 kr. — P. M. trg. in kraj. v G. za maj 1 gld. — Dobrotniki po g. Gosarjan 5 gld. — V pušči pri g. Likarju 50 kr. — Gosp. Ivan Čotar v G. 20 kr. — P. B. donesek za dva meseca 2 gld. Bog povrni!

Mestne volitve. — V zadnjem "Primoru" smo povedali, da je prišlo v sohoto le 89 volilcev 3. razreda na volilce. Ta neznačna udeležba se zdi celo laskino listom prenezavna, kajti vse volilce je okoli 600. — V sredo je bila volilice 2. razreda; došlo je le 75 volilcev. Izvoljeni so bili: Paternoll Jos. s 73, "c. kr. profesor" Kurschen Luigi z 72, žid Dörfler Erminio z 69 glasovi. (Hvala Bogu, najmanj trije antisemiti so bili tudi med temi volilci! Vivat sequens!). Pre-gledali smo semantizem učiteljskega osebja v Gorici, "c. kr. profesorja" Kurschen-a nismo našli. Ne sleparje javnosti! — I nu, g. Kurschen se čuti "geschmeichelt" s takimi naslovimi; naj mu torej dobro teknejo!

Svojeročna svedočba o smrti. Iz Gorice so pisali nekemu tržaškemu italijanskemu listu dne 25. maja: Danes ob 4. uri pop. bode pogreb pokojnega občinskega zdravnika Leopolda pl. Gressiga (Gresiča). Isti je vršil okoli 40 let službo ogledovalca mrtvih. Med njegovimi papirji našli so i svedočbo o njegovi lastni smrti, kateri si je bil pripravil že pred nekolikimi dnevi. Napisal je bil tudi bolezni, za katero je znal, da bode umri, in pustil prazno leono rubriko, v katero je napisati dan smrti. Ko si je prišel mrtliča ogledat občinski zdravnik dr. Bramo, bilo mu je na Gresičovo svedočbo le napisati datum smrti in svedočba bila je gojova.

Odličen gost. — V hotelu južne železnice v Gorici se je nastolil na nekajno dnevnico, ki je vodila do nekajno zgradbo, oziru na se danje razmere v našem mestu ter ima na meni, omogočiti zgradbo, oziru na popravje poslopij in dobivanje solidnega stavbenega materiala za nizko ceno. Starbinsko društvo pristopi lahko vsakdo, kdo se zavrne, veče, vzeljavi jedan del z mestni statut. Rad tečaj se osnovati mestno starbinsko društvo (glej niže o tem vest). Najprej misli društvo napraviti opiekarno, potem pa pričeti starbinsko društvo. To ugotovijo nekajne zadržljive okolice.

Nesreča. — Pri Doblarju med Ročinjem in Volčnikom popravljajo državno cesto. Dok je Soči spuščajo delavec po vrvi. Ali neki 26-letni delavec je padel tako nesrečno na skalojevje, da se je ubil.

Zrta pjanosti. Iz Podmeli 30. maja: Danes so našli mrtvega v Podmelem Andreja Bizjaka. Sinoči se je menda opil kakor po navadi z žganjem. Pijan zvrnil se je revez tako nesrečno v potocino (Vršnik), da je z obrazom ležal v vodi na vodnjak ležeč. Letos ni to jedini zluej smrti vseh zganje-pitja. Zopet jeden svarilen vzhled: varnje se zganja! Rajnku pa boli Bog milostiv!

V Postojni pojde zabavni vlak (o katerem smo več povedali v zadnjem "Primoru") 3. t. m. točno ob 8.32 zjutraj in pride tječaj ob 12.40; nazaj pojde ob 8.15 zvezcer in pride v Gorico ob 11.40. — Isti dan ob 6. zjutraj pojde tječaj tudi zabaven vlak iz Benetk, ki pripelje veliko tujcev, kateri so zdaj na tamošnji umetniški razstavi.

S posebnim vlakom iz Benetk pride tudi tamošnja mestna godba, ki bo skupno svirala na velikem plesnišču v jami z vojaško godbo 27. pespolka Leopold II. kralj belgijski. — To bo torej zavilen dan v naši krasni Postojni!

Premembu vožnega reda. — Od junija dalje do konca avgusta preneha voziti sedanjan zvezerni naglič, ki je imel zvezko z dunajskim nagličem in je prihajal v Gorico ob 9.37 zvezcer; namesto tega vlaka bo vozil drugi naglič ob 6.50 iz Trsta, ki ne pojde na Nabrežino, in pride v Gorico ob 8.18. — Čudna zvezca! Iz dunajskim nagličem ne bo hitre zvezce in bo treba čakati na mešanece, a v dobrini poldrugi urbi bosta dva vlaka iz Trsta v Gorico!

† V Gorici je umrl danes zjutraj g. Erzen, denarničar pri gozdnom uradu, za mrtvoudom, potem ko je že dovolj dobro prestal zapljučenico. Pogreb bo v soboto zvezcer. — Pokojnik je bil več let denarničar "Goriške Čitalnice" in vedno zvest sin svojega naroda. Kaj več prihodnjih. N. v. m. p.!

Presv. cesar je potem po navadi spreveril z vsakim članom deputacije po par besed. Na to je šla deputacija k trgovinskemu ministru in prosila ga krepke podpore v borbi za to zelenčko zvezco.

Ko smo že napisali to poročilce, dobili smo z Dunaja izviren dopis o tej avdijenci, ki pa bitsveno soglaša s tem, kar smo zgoraj povedali. Naš dopisnik se čustavlja:

Črta Loka-Divata, o kateri piše "N. fr. Pr.", se pri tej priliki ni omenjala. Upati je, da se reši to uprašanje v soglasju s prošnjami, katere ponavljajo občine po Šoški dolini že toliko let, in katere je poučljala pred dobrim mesecem posebna deputacija iz Šoške doline*.

Umrl je v soboto g. Francišek Rossi, hišni posestnik in stavbinski mojster v ulici Barzellini. Star je bil 69 let in je več časa bolehal. Pokopali so ga v Št. Petru.

